

Súd: Okresný súd Malacky
Spisová značka: 31Cos/1/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1624200213
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Žigo
ECLI: ECLI:SK:OSMA:2025:1624200213.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Malacky, sudcom JUDr. Rastislavom Žigom, v právnej veci žalobkyne: 1/ maloletá A. B. C., narodená XX.XX.XXXX, bytom B. XX, C., zastúpená zákonnou zástupkyňou žalobkyňou 2/, 2/ D. E., narodená XX.XX.XXXX, bytom B. XX, C., obe žalobkyne 1/ a 2/ zastúpené: JUDr. Ľubomír Vanek, advokát, sídlom Potočná 169/85, Skalica, proti žalovanej: F. G., a.s. H. I. J., sídlom K. X, L., zastúpená: JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom, sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25000Eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd vo zvyšku žalobu žalobkyne 1/ zamietla.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15000Eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Súd vo zvyšku žalobu žalobkyne 2/ zamietla.

V. Žalobkyne 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobkyne 1/ a 2/ doručili súdu dňa 19.01.2024 žalobu, ktorou sa maloletá žalobkyňa 1/ domáhala zaplata sumy 100000Eur a žalobkyňa 2/ sumy 50000Eur. V žalobe uplatnený nárok odôvodnili tým, že žalobkyňa 1/ sa ako maloletá dcéra a žalobkyňa 2/ sa ako matka D. H., narodennej XX.XX.XXXX domáhajú ako jej pozostalí príbuzní nemajetkovej ujmy z dôvodu jej usmrtenia pri dopravnej nehode ku ktorej došlo dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod., ktorej vinníkom bol A. C., narodený XX.XX.XXXX, ktorý ako vodič osobného motorového vozidla K. M. EVČ: N. po štátnej ceste 11/503 smere jazdy F. – O. v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 písm. c) zákona o cestnej premávke sa plne nevenoval vedeniu motorového vozidla, v dôsledku čoho v km 71,2 prešiel s vozidlom čiastočne do protismeru, kde bočne narazil do protiídúceho vozidla zn. VV Golf, EVČ N., následkom čoho sa obidve vozidlá dostali do šmyku a stali sa neovládateľnými, pričom vozidlo H. J. v dôsledku šmyku prešlo do protismeru, kde sa zrazilo s protiídúcim vozidlom N. 3, EČV: N. a následkom zrážky zostalo vozidlo H. J. prevrátené na streche mimo vozovky, pričom v dôsledku nehody poškodená utrpela zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste podľahla. V trestnom konaní bol vydaný súdom trestný rozkaz č.k. X P. XX/XXXX – 64 zo dňa 05.10.2023, ktorým bol A. C. uznaný za vinného. Avšak obžalovaný dňa XX.XX.XXXX zomrel a súd preto uznesením č.k. X P. XX/XXXX – 272 zo dňa 27.10.2023 trestné konanie zastavil. Žalobkyňa 1/ mala v čase smrti svojej matky iba 10 rokov, pričom bola po jej smrti zverená do náhradnej starostlivosti starým rodičom a to žalobkyňi 2/ a jej manželovi I. E.. Protiprávnym konaním A. C. bolo zasiahnuté

do ich práva na rodinný a súkromný život, keďže prišli o najbližšieho rodinného člena, maloletá mala s matkou silné puto, pričom poškodená mala v čase nehody iba 29 rokov, nemala zdravotné problémy, viedla plnohodnotný život. Jej smrť žalobkyňa 1/ prežívala intenzívne, prítomnosť matky v jej veku je nevyhnutná pre zdravý psychický vývoj, jej smrť zanechala na nej výraznú stopu, dcére bola zo života vytrhnutá matka. Žalobkyňa 2/ bola nútená sa následne postarať o maloletú vnučku a nahradiť jej matku, pričom do dopravnej nehody zabezpečuje maloletej všetky potreby. Zdravotný stav žalobkyne 2/ sa od smrti jej dcéry konštantne zhoršuje. Právne odôvodnili žalobu ustanoveniami § 11, § 12, § 13, § 15, § 16 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení.

2. Žalovaný sa k podanej žalobe dňa 05.02.2024 písomne vyjadril, pričom uplatnený nárok neuznal a žiadal žalobu zamietnuť. Uplatnený nárok považoval za neodôvodnený pre neuvedenie a nepreukázanie citových väzieb medzi žalobkyňami a zosnulou. Poukázal na kritériá súdnej praxe pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, vek zomrelého a pozostalých, morálne zadosťučinenie na strane pôvodcu, dopad do sféry pôvodcu a jeho majetkové pomery. Tvrdil, že žaloba mu indikuje snahu o získanie majetkového prospechu. Ďalej považoval za potrebné skúmať okolnosti a priebeh nehody, keďže škodca nebol právoplatne odsúdený. Z hľadiska výšky nároku poukázal na zákon o obetiach trestných činov a na niektoré rozhodnutia odvolacích súdov.

3. Zástupca žalobkyň využil právo písomnej repliky zo dňa 20.02.2024 k vyjadreniu žalovaného. Uviedol, že v žalobe riadne opísali citové väzby žalobkyň s poškodenou. Žalobkyňa 2/ bezprostredne po tejto tragickej udalosti požiadala súd o zverenie maloletej do náhradnej starostlivosti. Maloletá žalobkyňa 1/ bola rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. X G. XX/XXXX-XX zo dňa 13.09.2022 zverená do spoločnej osobnej starostlivosti jej starých rodičov a to žalobkyňi 2/ a jej manželovi. C. D. H. prišla maloletá v zásade o jediného rodiča, ktorý ju vychovával, pretože biologický otec o ňu nejavil záujem. Keďže vinník nehody zomrel, nemôžu sa priamo od neho domáhať akejkoľvek satisfakcie, pričom uplatnenie nároku nie je podmienené právoplatným odsúdením páchatel'a v trestnom konaní. Z trestného spisu Okresného súdu Malacky sp. zn. X P. XX/XXXX vyplýva jednoznačný záver o vine A. C. za dopravnú nehodu pri ktorej bola D. H. usmrtená. S aplikáciou zákona o obetiach trestných činov na prejednávajúcu vec nesúhlasili.

4. Napokon zástupca žalovanej využil právo na písomnú dupliku zo dňa 06.03.2024 k replike zástupcu žalobkyň. Zotrvával na tom, že žiada žalobu zamietnuť, keďže zodpovednosť tvrdeného vinníka nebola pre zastavenie trestného konania jednoznačne daná. Taktiež namietal nepreukázanie citovej väzby s nebohrou.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 11.04.2025. Na pojednávanie boli riadne strany sporu predvolané, pričom sa ho zúčastnili. Súd pojednávanie odročil za účelom vyhlásenia rozsudku, pričom termín vyhlásenia rozsudku bol zo zdravotných dôvodov na strane sudcu zmenený na 21.05.2025, o čom súd zástupcov strán telefonicky a aj písomne upovedomil a zobrali nový termín na vedomie.

6. Na pojednávaní súd vykonal výsluch žalobkyne 2/ a oboznámil listinné dôkazy predloženého zástupcom žalobkyň a obsah trestného spisu (vrátane vyšetrovacieho spisu) Okresného súdu Malacky č.k. XX XX/XXXX. Čo sa týka vykonania dôkazu obsahom spisu Okresného súdu Senica č.k. XX XX/XXXX od tohto dôkazu zástupca žalobkyň na pojednávaní ustúpil a zástupca žalovaného ho nežiadal vykonať. Súd teda vykonal všetky dôkazy navrhované stranami z ktorých zistil nasledujúci skutkový a právny stav veci.

7. Z výsluchu žalobkyne 2/ súd zistil, že žalobkyňa 2/ mala s dcérou dobrý vzťah ako matka a dcéra, nemohli byť bez seba a stále si volali, navštevovali sa a boli v kontakte. Žalobkyňa 2/ znášala výsluch pred súdom ťažko, počas výsluchu sa aj rozplakala a súd nemá pocit, že by plač predstierala. Pred koncom výsluchu jej súd opätovne položil otázku ohľadne jej vzťahu s nebohrou dcérou, pričom konzistentne vypovedala, že ich vzťah bol skutočne veľmi dobrý, neboli medzi nimi ani nejaké konflikty, sú súdržní ako rodina a držali za jeden povraz. Vypovedala, že jej život je bez nej ťažký, dcéra jej chýba, má aj psychické problémy, s manželom sa starajú o dcéru zosnulej, prispôbili tomu svoj byt. Nie sú majetní, nevedia ju zabezpečiť pre prípad ich smrti. Žalobkyňa 1/ bola naviazaná na mamu, bola jej prvorođenou dcérou, pričom jej dcéra mala ešte jedno dieťa, ktoré žije s jej vlastným otcom (nevlastným otcom žalobkyne 1/). Žalobkyňa 1/ stále spomína na mamu. Na prechádzke alebo na ihrisku hovorí, že kebyže ide s ňou jej maminka. Po smrti jej mami sa triasla, často plakala, stále bola smutná. Veľmi

jej mama chýbala. Mali na skrinke fotky zosnulej a obe dcéry zosnulej si ľahli a chytili sa za ruku a zobrali perinu a ľahli si k tým fotkám na ktorých bola ich zosnulá mama. Potom tie fotky museli dať preč. Biologický otec žalobkyne 1/ nemal kde bývať a ani nemal o svoju dcéru záujem a ani podmienky sa o ňu starať a dva roky po smrti jej matky spáchal samovraždu. Sem tam sa iba stretáva s babkou z tej druhej strany, ale nepomáhajú v ničom. Žalobkyňa 2/ bola po smrti dcéry aj psychiatricky liečená, mala predpísané lieky, nespávala kvôli jej smrti a trvá to ešte doteraz. Sníva sa jej o dcére, stále ju videla. Lieky jej chvíľu fungovali. Žalobkyňa 1/ - jej vnučka má s nimi dobrý vzťah, ale nič nenahradí mamu. Potrebovala by mamu, s ňou sa porozprávať a to nemôže nahradiť ich vzťah. Maloletá zle znáša, keď sa v škole preberá téma ohľadne rodiny a taktiež majú odporúčanie školského psychológa, aby z týchto hodín maloletú brali domov. Žalobkyňa 2/ má ešte dvoch synov a dcéru, ktorá je invalidná s mentálnou retardáciou a stará sa o ňu. Všetci sú plnoletí. Má štyri vnúčatá. Zosnulá dcéra bola navyše v čase nehody tehotná a to v piatom mesiaci tehotenstva. Mal to byť chlapček a o jej tehotenstve vedeli všetci aj žalobkyňa 1/ a vnučka sa tešila na bračeka. Jej dcéra mala dobrý vzťah so žalobkyňou 1/, riadne sa o ňu starala, potom keď mala nového partnera, všetko bolo v poriadku a starali sa spolu o obidve dcéry. Poškodená v čase jej úmrtia sa starala o svoju dcéru a bola na rodičovskej dovolenke a aktuálne bola tehotná v 5. mesiaci tehotenstva. V čase nehody mala jej dcéra 29. rokov.

8. Ďalej mal súd z predložených listinných dôkazov ako aj obsahu trestného spisu (vrátane vyšetrovacieho spisu) Okresného súdu Malacky č.k. XX XX/XXXX preukázané nasledujúce skutočnosti.

9. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ N. uznesením č.k. ČVS:M./X-XXX-XX-XXXX zo dňa 02.06.2023 (na č.l. 19 spisu) vzniesol obvinenie A. C., narodenému XX.XX.XXXX, bytom B. H. XXX/ X, N. za prečin usmrtienia a prečin ublíženia na zdraví, keďže na podklade zistených skutočností bol dostatočne odôvodnený záver, že obvinený dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. K. M., EČ: N. po štátnej ceste II/503 v smere jazdy Kostolište Jakubov, pričom sa dostatočne nevenoval vedeniu vozidla čím porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho v km 71,2 prešiel vozidlom čiastočne do protismeru kde sa bočne stretol s protiidúcim vozidlom zn. H. J., EČ: N., následkom čoho sa obidve vozidlá dostali do šmyku a stali sa neovládateľné, následkom čoho vozidlo K. M. skončilo v priekope mimo vozovky a vozidlo H. J. v dôsledku šmyku prešlo do protismeru kde sa stretlo s oproti idúcim vozidlom zn. N. X, EČ: N., a následkom zrážky zostalo vozidlo H. J. prevrátené na streche mimo vozovky a vozidlo N. 3 zostalo na vozovke, a vo vozidlách došlo k zraneniu osôb a to vo vozidle VW Golf utrpela poškodená D. H., narodená XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q. H., F. XXX/XX zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste nehody podľahla.

10. V zázname z dopravnej nehody zo dňa 27.01.2022 (na č.l. 22 spisu), je políciou uvedené, že zodpovedným subjektom je A. C. a príčinou nehody bol nesprávny spôsob jazdy, jazda po nesprávnej strane, okraju vozovky. Bola u neho vykonaná dychová skúška na alkohol s negatívnym výsledkom.

11. Z predmetnom zázname je taktiež uvedený údaj o povinnom zmluvnom poistení vozidla vinníka A. C. a to, že bolo poistené v F. G., D.. Taktiež je v ňom uvedená ako prepravovaná osoba D. H. s uvedením, že bola pri dopravnej nehode usmrtená. Obdobné informácie súd zistil zo zápisnice o obhliadke miesta dopravnej nehody (na č.l. 26 spisu) zo dňa 20.01.2022, v ktorom sa nachádza aj náčrtok dopravnej nehody.

12. Z trestného spisu Okresného súdu Malacky č.k. X P. XX/XXXX a k nemu pripojeného vyšetrovacieho spisu ČVS: M./X-XXX-XX-XXXX súd zistil orgány činné v trestnom konaní vykonali výsluchy obvineného A. C. a taktiež poškodených – svedkov.

13. A. C. v pozícii obvineného dňa 02.06.2023 vypovedal pred OČTK (zápisnica na č.l. 4 vyšetrovacieho spisu), že čo sa stalo nevie povedať, iba sa po nehode prebral v aute. Uviedol, že potom mu policajti povedali, čo sa stala a ľutuje to.

14. Poškodená E. K. pred orgánom OČTK vypovedala (na č.l. 8 vyšetrovacieho spisu), že viedla svoje vozidlo za iným vozidlom a to K. M. (vozidlo A. C.) a všimla si, že jeho vozidlo plynulo prešlo čiastočne do protismeru. Vtom išlo oproti strieborné auto a tie autá sa stretli bokmi a potom to strieborné auto sa otočila a išlo na ňu a vrazilo do prednej časti jej auta.

15. Poškodený P. R., si na okolnosti ako došlo k neho nepamätal a prebral sa až v nemocnici.
16. Poškodený K. L. vypovedal (na č.l. 19 vyšetrovacieho spisu), že išiel so svojou družkou D. H. k lekárovi do Malaciek, z nehody si nič nepamätal, pričom ho vzala sanitka do nemocnice.
17. V trestnom konaní bola taktiež vypočutá žalobkyňa Z/ (na č.l. 16 vyšetrovacieho spisu) a to dňa 30.06.2023, pričom pri výsluchu uviedla, že od času smrti jej dcéry sú s manželom v opatere psychiatrov a psychologov, pretože to bola pre nich traumatizujúca skutočnosť a nevedia sa s tým zmieriť do dnešného dňa. Vnučku si po pohrebe dcéry vzali do svojej osobnej starostlivosti.
18. Ďalej boli v trestnom konaní vykonané znalecké dokazovania a to jednak znalcami z odboru Zdravotníctva a farmácie, odvetvia Súdne lekárstvo O. N. D. Q., G.. A N. E. H., G., ktorí vo svojom spoločnom znaleckom posudku č. XX/XXXX, XX/XXXX jednoznačne konštatovali, že smrť poškodenej D. H. vzhľadom na zranenia utrpené pri dopravnej nehode, nebolo možné zabrániť ani napriek poskytnutiu zdravotnej starostlivosti a jej všetky poranenia boli v súvislosti s dopravnou nehodou.
19. Zo záverov znaleckého posudku č. XX/XXXX znalca I. P. F. z odboru cestná doprava (na č.k. 68 vyšetrovacieho spisu) mal súd jednoznačne preukázané, že znalec konštatoval, že technika jazdy vozidla K. M. (t.j. vinníka A. C.) nebola z technického hľadiska správna. Jeho vozidlo prešlo počas jazdy v priamom úseku vozovky do protismeru, kde došlo k stretu vozidla K. s protiídúcim vozidlom H.. Znalec uzatvoril, že príčinou dopravnej nehody bola z technického hľadiska nesprávna technika jazdy vodiča škoda v dôsledku nesprávne spôsobu jazdy – nesprávne smerového vedenia vozidla K. prešlo vozidlo do protismeru. Súčasne konštatoval, že iba vodič motorového vozidla škoda mohol z technického hľadiska nehode zabrániť v prípade správnej techniky jazdy. H. vozidla Volkswagen nemohol z technického hľadiska stretu vozidla H. s vozidlom K. zabrániť a vodič vozidla H. taktiež nemohol zabrániť k následnému stretu s vozidlom N.. Znalec vykonal komplexnú analýzu priebehu dopravnej nehody, ktorú zaznamenal v posudku.
20. Z vyšetrovacieho spisu napokon vyplýva, že vinník nehody A. C. bol podrobený dychovej skúške na prítomnosť alkoholu s negatívnym výsledkom. Nikde vo vyšetrovacom spise sa nenachádzal údaj, že by poškodená D. H. nebola počas nehody pripútaná.
21. Keďže mal Okresný súd Malacky jednoznačne preukázanú vinu obvineného A. C. vo veci rozhodol trestným rozkazom č.k. X P. XX/XXXX – 264 zo dňa 05.10.2023, ktorým uznal obvineného A. C. za vinného, že dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. K. M., EČ: N. po štátnej ceste II/503 v smere jazdy Kostolište Jakubov, pričom sa dostatočne nevenoval vedeniu vozidla čím porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho v km 71,2 prešiel vozidlom čiastočne do protismeru kde sa bočne stretol s protiídúcim vozidlom zn. H. J., EČ: N., následkom čoho sa obidve vozidlá dostali do šmyku a stali sa neovládateľné, následkom čoho vozidlo K. M. skončilo v priekope mimo vozovky a vozidlo H. J. v dôsledku šmyku prešlo do protismeru kde sa stretlo s oproti idúcim vozidlom zn. N. X, EČ: N., a následkom zrážky zostalo vozidlo H. J. prevrátené na streche mimo vozovky a vozidlo N. X zostalo na vozovke, a vo vozidlách došlo k zraneniu osôb a to vo H. J. utrpela poškodená D. H., narodená XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q. H., F. XXX/XX zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste nehody podľahla, a ďalej sú spôsobené zranenia vo vzťahu k ostatným poškodeným P. R., narodenému XX.XX.XXXX, K. L., narodenému XX.XX.XXXX a daniele Štaffenovej, narodenej XX.XX.XXXX, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania – porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, čím spáchal trestný čin usmrtenia v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví. Predmetný trestný rozkaz nenadobudlo právoplatnosť.
22. Avšak uznesením Okresného súdu Malacky č.k. X P. XX/XXXX zo dňa 27.10.2023 (na č.l. 16 spisu) súd trestnú vec obvineného A. C. pre prečin usmrtenia zastavil nakoľko v trestnom stíhaní nemožno pokračovať proti tomu, kto zomrel. Súčasne odkázal poškodených s nárokom škody na civilný proces. Podľa predmetného uznesenia pri doručovaní trestného rozkazu č.k. XX XX/XXXX – 264 súd zistil, že odsúdený dňa XX.XX.XXXX zomrel, čo mal súd preukázané z úmrtného listu zapísaného v knihe úmrtí Matričného úradu obce O. vo zväzku II, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X.

23. Zo psychiatrického vyšetrenia G. C. žalobkyne 2/ o dňa 08.09.2023 súd zistil, že žalobkyni 2/ bola diagnostikovaná predĺžená úzkostne depresívna reakcia. V správe je uvedené, že jej zomrela dcéra dňa 20.01.2022, pričom bola tehotná a mala haváriu. Nezvláda to, má strašné úzkosti, má chorú dcéru o ktorú sa stará. Celý deň má úzkosti, brala lieky. Manžel robí v SBS a ona opatruje tú dcéru, nespí dobre, nemá dobrú náladu, je smutná, volali jej ráno, že je mŕtva, zostali po nej deti a nemôže sa s tým vyrovať, začala fajčiť, pila kávu.

24. Súd mal preukázané oprávnenie na zastupovanie maloletej žalobkyne 1 z rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. X G. XX/XXXX – 68 zo dňa 13.09.2022, právoplatného dňa 30.09.2022, ktorým súd zveril maloletú A. B. C. do spoločnej náhradnej starostlivosti starých rodičov D. E., narodenej XX.XX.XXXX a I. E., narodeného XX.XX.XXXX, ktorí sú povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú a rovnakom rozsahu ako rodičia a zastupovať ju. Súd sa taktiež oboznámil sú spisom Okresného súdu Skalica č.k. XX XX/XXXX, z ktorého mal preukázané, že žalobkyňa je dcéra zosnulej a žalobkyňa 2/ matka zosnulej a súčasne stará matka žalobkyne 1/.

25. Podľa § 137 písm. a) Civilného sporového poriadku (CSP), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti.

26. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

27. Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Podľa § 16 OZ, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

29. Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

30. Podľa § 427 ods. 1) OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

31. Podľa § 427 ods. 2 OZ, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

32. Podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, vodič je povinný venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke,

33. Podľa § 2 písm. f) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“) poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti,

34. Podľa § 4 ods. 1 zákona o PZP, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

35. Podľa § 4 os. 2 Zákona o PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu: škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnené odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnené krátil poskytnuté poistné plnenie, ušlého zisku.

36. Podľa § 4 ods. 4 Zákona o PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

37. Podľa § 15 ods. 1 a 2 Zákona o PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

38. Občiansky zákonník v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva, stanovuje ale znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Mnohorakosti prejavov jednotlivých stránok a zložiek osobnosti fyzickej osoby zodpovedá aj široké spektrum možných zásahov do jednotlivých z týchto stránok a zložiek osobnosti.

39. Nemajetkovou ujmu v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je taká ujma, ktorá sa premieťa do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Pojem ujmy patrí k základným právam súkromného práva pričom rozlišujeme medzi ujmu materiálnou a imateriálnou. Imateriálna ujma vzniká v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv porušením právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére, pričom jej obsah nie je právnym poriadkom vymedzený. Keďže sa nepremieťa do majetkovej sféry poškodeného, nie je možné ju presne vyjadriť v peniazoch. Peňažná čiastka ako satisfakcia tak nenahrádza vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale ju určitým spôsobom len zmiernuje. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zák. je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby.

40. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. V prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život fyzickej osoby. Najvyšší súd SR v rámci rozhodovacej praxe uplatňuje jednotný názor, podľa ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami. Konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

41. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Je pritom potrebné prihliadnuť nielen na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je tiež potrebné poznať väzby žalobcu k osobe, ktorá následkom takéhoto protiprávneho konania zahynula. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosť“ takéhoto zásahu. Takýmto činom dôjde k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom pri stanovení jej výšky je smerodajných niekoľko faktorov. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom, nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka, tento inštitút nemajetkovej ujmy slúži len na zmiernenie vzniknutých následkov. Pri dopravnej nehode dôvodia poškodení pri dopravnej nehode alebo pozostalí po obeti dopravnej nehody, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práva na súkromie a práva na rodinný život. Ide o osobnostné práva, do ktorých zásah umožňuje domáhať sa náhrady nemajetkovej

ujmy v peniazoch. Je potrebné zdôrazniť, že vplyvom dopravnej nehody môže dôjsť k podstatným zásahom do osobnostných práv. Dochádza k psychicky traumatizujúcim zážitkom poškodených, ku ťaživému citovému vypätiu pozostalých.

42. Ochrana súkromia, vrátane ochrany rodinného života, je garantovaná Ústavou SR. Aktívna legitímácia v prípade neoprávneného zásahu je potom daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, keďže právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj § 11 Občianskeho zákonníka.

43. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, na strane žalobcov ide o rodinných príslušníkov zomrelej D. H., narodenej XX.XX.XXXX – jej maloletú dcéru (žalobkyňa 1/) a matku (žalobkyňa 2/). Tieto osoby je potrebné považovať za osoby blízke zomrelej a ujmu, ktorú utrpela, dôvodne pociťovali ako vlastnú ujmu. O citovej ujme a blízkom vzťahu maloletej žalovanej 1/ k svojej matke nemôžu byť žiadne pochybnosti. Do smrti matky bola v jej starostlivosti a zo žiadnych vykonaných dôkazov nevyplynuli iné skutočnosti, ktoré by túto jednoznačnú skutočnosť spochybňovali. Súd mal za preukázané, že žalobkyňa 2/ ako matka poškodenej mala s dcérou nielen formálne príbuzenské, ale intenzívne citové väzby. Z výsluchu žalobkyne 2/ súd zistil, že mala s dcérou dobrý vzťah, nemohli byť bez seba. Poškodená bývala s partnerom a deťmi samostatne, ale stále si s matkou žalobkyňou 2/ volali, navštevovali sa a boli v kontakte. Žalobkyňa 2/ sa počas výsluchu niekoľko krát rozplakala, znášala ho ťažko a výsluch maloletej žalobkyne 1/ súd nevykonal, keďže tento by mal jednoznačne na ňu veľmi negatívny citový vplyv. Súd v žiadnom prípade nemal pocit, že by žalobkyňa 2/ plač predstierala a jej výpoveď bola veľmi dôveryhodná. Konzistentne vypovedala, že ich vzťah s dcérou bol skutočne veľmi dobrý, neboli medzi nimi ani nejaké konflikty, sú súdržní ako rodina a držali za jeden povraz. Súd mal taktiež preukázané skutočnosti uvádzané v jej výpovedi, že jej dcéra veľmi chýba a mala aj z jej smrti traumy a psychické problémy. Táto skutočnosť je potvrdená predloženým záznamom zo dňa 08.09.2023 (na č.l. 99 spisu) o jej psychiatrickom vyšetrení, v ktorom jej psychiater diagnostikoval predĺženú úzkostne depresívnu reakciu, pričom zo správny vyplýva, že táto diagnóza bola spôsobená smrťou jej dcéry pri dopravnej nehode. Žalobkyňa 2/ už v trestnom konaní dňa 30.06.2023 rovnako vypovedala, že od času smrti jej dcéry sú s manželom v opatere psychiatrov a psychológov, pretože to bola pre nich traumatizujúca skutočnosť. Navyše jej usmrtená dcéra sa starala o svoju dcéru a bola na rodičovskej dovolenke a aktuálne bola opätovne tehotná v 5. mesiaci tehotenstva. V čase nehody mala dcéra žalobkyne 2/ a matka žalobkyne 1/ iba 29. rokov. Súd mal jednoznačne preukázané, že úzke osobné a citové väzby dosahovali medzi žalobkyňami 1/ a 2/ a poškodenou takú intenzitu, že ich prerušenie usmrtením poškodenej súd vyhodnotil ako neoprávnený zásah do práva na ochranu rodinného života, keď porušením práva na život D. H. narodenej XX.XX.XXXX prišlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobkyň 1/ a 2/ ako dcéry a matky zomrelej.

44. Je nesporné, že v dôsledku práve tohto zásahu boli rodinné väzby zomrelej D. H. a žalobkyň 1/ a 2/ ako jej najbližších príbuzných definitívne ukončené bez možnosti obnovenia. Takýto zásah bol s ohľadom na závažnosť jeho dôsledkov (smrť matky a dcéry žalobkyň) spôsobilý vyvolať ujmu na právach chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka u každej zo žalobkyň. Súd mal preto s ohľadom na existenciu kvalifikovaného vzťahu žalobkyň a zomrelej D. H., narodenej dňa XX.XX.XXXX vecnú aktívnu legitímáciu žalobkyň za preukázanú a nepochybnú. Zástupca žalovaného vo veci nenavrhol žiadne dokazovanie, neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali zistené skutočnosti o vzťahu žalobkyň s usmrtenou a jeho tvrdenie v záverečnej reči o nepreukázaní výnimočnosti ich vzťahu je nedôvodné.

45. Súd mal jednoznačne preukázané, že dopravnú nehodu, ktorá priamo zapríčinila smrť D. H. zapríčinil výlučne A. C. tým, že dňa 20.01.2022 v čase okolo 07:30 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. K. M., EČ: N. po štátnej ceste II/503 v smere jazdy Kostolište Jakubov, pričom sa dostatočne nevenoval vedeniu vozidla čím porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho v km 71,2 prešiel vozidlom čiastočne do protismeru, kde sa bočne stretol s protiídúcim vozidlom zn. H. J., EČ: N., následkom čoho sa obidve vozidlá dostali do šmyku a stali sa neovládateľné, následkom čoho vozidlo K. M. skončilo v priekope mimo vozovky a vozidlo H. J. v dôsledku šmyku prešlo do protismeru kde sa stretlo s oproti idúcim vozidlom zn. N. X, EČ: N., a následkom zrážky zostalo vozidlo VW Golf prevrátené na streche mimo vozovky a vozidlo N. 3 zostalo na vozovke, a vo vozidlách došlo k zraneniu osôb a to vo vozidle H. J. utrpela poškodená D. H., narodená XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q. H., F. XXX/XX zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým na mieste nehody podľahla. Žiadna spoluvina

u poškodenej D. H. nebola zistená. Táto cestovala ako spolujazdkyňa, pričom zo žiadnych dôkazov nevyplývalo, že by v čase nehody nebola pripútaná. Zo záverov znaleckého posudku č. 21/2023 znalca I. P. F. z odboru cestná doprava (na č.k. 68 vyšetrovacieho spisu) mal súd jednoznačne preukázané, že vodič vozidla H., v ktorom sedela poškodená D. H. nemohol z technického hľadiska stretu vozidla H. s vozidlom K. zabrániť a vodič vozidla H. taktiež nemohol zabrániť k následnému stretu s vozidlom N.. V konaní nebola tvrdená a ani preukázaná spoluvina inej osoby ako A. C. na usmrtení poškodenej D. H..

46. V trestnom konaní boli vykonané znalecké dokazovania a to jednak znalcami z odboru Zdravotníctva a farmácie, odvetvia súdne lekárstvo O. N. D. Q., G.. A N. E. H., G., ktorí vo svojom spoločnom znaleckom posudku č. 17/2022, 39/2022 jednoznačne konštatovali, že smrti poškodenej D. H. vzhľadom na zranenia utrpené pri dopravnej nehode, nebolo možné zabrániť ani napriek poskytnutiu zdravotnej starostlivosti a jej všetky poranenia boli v súvislosti s dopravnou nehodou. Zo záverov znaleckého posudku č. 21/2023 znalca I. P. F. z odboru cestná doprava (na č.k. 68 vyšetrovacieho spisu) mal súd jednoznačne preukázané, že znalec konštatoval, že technika jazdy vozidla K. M. (t.j. vinníka A. C.) nebola z technického hľadiska správna. Jeho vozidlo prešlo počas jazdy v priamom úseku vozovky do protismeru, kde došlo k stretu vozidla K. s protiúdcim vozidlom H.. Znalec uzatvoril, že príčinou dopravnej nehody bola z technického hľadiska nesprávna technika jazdy vodiča škoda v dôsledku nesprávne spôsoby jazdy – nesprávne smerového vedenia vozidla K. prešlo vozidlo do protismeru. Súčasne konštatoval, že iba vodič motorového vozidla K. mohol z technického hľadiska nehode zabrániť v prípade správnej techniky jazdy.

47. Povinnosť poskytnúť nemajetkovú ujmu v peniazoch je prioritne subjektívne spätá s tým, kto sa neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život dopustil. Neoprávneného zásahu sa dopúšťa vodič motorového vozidla, ktorý porušením pravidiel cestnej premávky zavinil smrteľnú dopravnú nehodu. Hoci vinník A. C. pred nadobudnutím právoplatnosti vydaného trestného rozkazu, ktorým bol uznaný za vinného prečinu usmrtenia poškodenej D. H. dňa XX.XX.XXXX zomrel a trestné stíhanie muselo byť zastavené, táto skutočnosť nebráni uplatneniu nemajetkovej ujmy žalobkyňami, keďže vinník dopravnej nehody mal v čase dopravnej nehody uzatvorenú poisťnú zmluvu na motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda u žalovaného, čo bolo v konaní nesporné a z trestného spisu aj preukázané a toto poistenie trvalo.

48. V dôsledku dopravnej nehody spôsobenej vodičom A. C. motorového vozidla K. M., EČ: N. došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyň 1/ a 2/ tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú neodstrániteľné a neopraviteľné. Smrťou matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ stratili sociálne, morálne, ako aj citové puto vytvorené medzi nimi. Následky nie je možné odstrániť iba tým, že vinník pri svojom výsluchu pred vyšetrovateľom uviedol, že mu je to ľúto a žiada morálnu satisfakcia by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie ich ujmy. Na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje, a zároveň aj stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti. V prípade takéhoto zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie.

49. Súd mal jednoznačne preukázanú pasívnu legitímáciu žalovanej poisťovne, v ktorej bolo na motorové vozidlo vinníka nehody K. M., EČ: N. uzatvorené v čase nehody povinné zmluvné poistenie. V minulosti bolo spornou otázkou, od koho môže poškodený žiadať náhradu nemajetkovej ujmy - či len od vinníka nehody, alebo je možné svoj nárok žiadať aj priamo od poisťovne, v ktorej bolo vinníkove vozidlo povinne zmluvne poistené (bez ohľadu na to, kto zmluvu uzatvoril a platí poisťné). Prelomovým bolo rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/12, ktorý uviedol, že ujma na zdraví, predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Únie, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Tento právny názor bol konštantne spochybňovaný poisťovňami poskytujúcimi PZP motorových vozidiel.

50. V kontexte neustálych názorových rozdielov o tom, či poisťovňa má z titulu povinného zmluvného poistenia nahrádzať aj náhradu nemajetkovej ujmy, zarezonoval rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. Marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012, ktorý zadefinoval práve opačný právny názor ako bol dovtedy prevažne judikovaný (na podklade rozhodnutia SDEÚ vo veci F.), kde v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že so zreteľom na uvedené zákonné ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že

povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka.

51. Dňa 11.10.2016 bolo prijaté prelomové uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. ÚS 666/2016 ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu. Podľa predmetného uznesenia pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Povinné zmluvné poistenie vinníka dopravnej nehody má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.7. 2017 konštatoval, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR skonštatoval, že v spore o náhradu nemajetkovej ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. V prospech pasívnej vecnej legitimácie poisťovne sa vyslovil aj Ústavný súd SR, ktorý uznesením zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 odmietol sťažnosť poisťovne, ktorá namietala porušenie jej základných práv a slobôd, najmä práva vlastniť majetok a práva na súdnu ochranu. Ústavný súd konštatoval, že pri výklade významu slova „škoda“ je potrebné skúmať nielen úmysel slovenského zákonodarcu, ale dôležitým je aj skúmanie úmyslu úniového zákonodarcu. Ústavný súd zdôraznil povinnosť súdov uplatňovať v rozhodovacej praxi eurokonformný výklad zákonov. Ústavný súd sa stotožnil so súdmi nižšej inštancie, ktoré uplatnili extenzívny výklad pojmu „škoda“ tak, že do tohto pojmu subsumovali aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pri dopravnej nehode. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 9.10.2018 bolo prijaté rozhodnutie s navrhovanou právnou vetou, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Toto rozhodnutie č. 61 bolo následne uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR 8/2018. Povinným na nahradenie nemajetkovej ujmy preto bude, okrem pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnostných práv poškodených, aj poisťovňa, s ktorou mal tento vinník uzatvorené povinné zmluvné poistenie na vozidlo, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená.

52. Poškodený si môže právo na náhradu škody (ktorou sa rozumie v zmysle horeuvedeného judikátu aj nemajetková ujma) uplatniť buď u osoby, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (prevádzateľ a vodič) alebo priamo u poisťovateľa škodcu (§ 15 PZP) alebo u škodcu a jeho poisťovateľa súčasne. Poškodený si môže uplatniť právo na náhradu škody priamo u poisťovateľa škodcu, pričom má dôkaznú povinnosť o tom, že za škodu zodpovedá škodca, ktorý je poistený u žalovaného poisťovateľa (právny základ pre plnenie poisťovateľa) a musí poisťovateľovi preukázať výšku škody. Podľa čl. 9 a čl. 11 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. 12. 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie Brusel I) môže poškodený žalovať poisťovateľa aj v mieste svojho bydliska, hoci k nehode došlo na území iného členského štátu.

53. Žalobkyňa 1/ sa domáhala nemajetkovej ujmy 100000Eur a žalobkyňa 2/ vo výške 50000Eur. Vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do intenzity i trvania, tým vyššia by mala byť poskytnutá čiastka peňažného zadosťučinenia) a kritérium okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, napríklad, či a aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu neoprávneného zásahu vyúsťujúceho do vzniku ujmy, napr. či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nebanlivosť alebo naopak o úmysel). Toto kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), predstavuje široko stanovenú možnosť skúmania uplatnenú vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

54. Čo sa týka posúdenia výšky uplatneného nároku žalobkyňami 1/ a 2/, súd uvádza, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá platná právna úprava v prípade, pokiaľ by sa

nezdalo postačujúce zadosťučinenie. Usmrtenie matky žalobkyne 1/ a dcéry žalobkyne 2/ bezpochyby možno považovať za jeden z najvážnejších zásahov do súkromia fyzickej osoby a tento zásah vyvoláva ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú, preto morálna satisfakcia (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nie je postačujúca, žalobkyne 1/ a 2/ majú podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Obe kritériá vo vzájomnej súvislosti poskytujú súdu v rámci voľnej úvahy možnosť, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia v súlade s princípom spravodlivosti a proporcionality prihliadnuť na všetky skutočnosti, výsledkom ktorých bol vznik ujmy. Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani odškodniť nedá. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmalá zo žalobného návrhu. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. októbra 2012, sp. zn. 4 Cdo 139/2011) Hoci je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru (zodpovednosť daná bez ohľadu na zavinenie), otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu je pre stanovenie výšky relatívnej satisfakcie podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zásadným spôsobom spoluurčujúca. Pri hodnotení zavinenia je preto potrebné hrubú nedbanlivosť alebo dokonca sériu takýchto hrubých nedbanlivosť pôvodcu neoprávneného zásahu hodnotiť podstatne prísnejšie, čo by sa malo prejavovať vo výške ustanovenej relatívnej satisfakcie. Potreba finančnej satisfakcie by mala narastať v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (rozsudok Krajského súdu v Nitre z 2. októbra 2013 sp. zn. 9Co 330/2012).

55. Avšak aj keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprímerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať/ Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005/

56. Súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprímeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí najvyšší súd poukázal na nález Ústavného súdu SR zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06, a tiež na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike. / Najvyšší súd SR rozhodnutie z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012/

57. Občiansky zákonník nestanovuje pre civilnú sankciu za zásah do osobnostných práv okrem vyššie uvedených objektívnych predpokladov žiadne subjektívne predpoklady na strane pôvodcu zásahu. Ľudský život je najvyššia hodnota, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty, preto je súd toho názoru, že poskytnutá satisfakcia musí byť aj účinná, a to nielen vo vzťahu k osobe povinnej, teda pôvodcovi zásahu, ale najmä vo vzťahu k žalobcovi ako subjektu dotknutého zásahom. Takýmto protiprávnym zásahom vinníka A. C. do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Zmyslom takejto satisfakcie je vyvážiť vzniknutú ujmu žalobcu, nakoľko v súdnej veci nie je možné podať reštitučnú žalobu (t.j. žiadať odstránenie následkov neoprávneného zásahu). V prejednávanej veci mal súd za to, že inou formou náhrady, resp. morálnym zadosťučinením, v prípade usmrtenia D. H. vzniknutú ujmu u žalobkýň v 1/ a 2/ nemožno zmierniť.

58. Súd preskúmal aktuálnu súdnu prax v obdobných prípadoch uplatnenej nemajetkovej ujmy, pretože pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich

judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. / nález Ústavného súdu SR z 5. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017/

59. Čo sa týka nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia rodiča maloletých detí, súd zistil, že sa priznávajú sumy vyššie ako pri plnoletých deťoch a to prevažne od 20.000 Eur do 36.000Eur. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že Okresný súd Námestovo rozsudkom č.k. XX/X/XXXX zo dňa 31.10.2023, IČS: XXXXXXXXXXXX, priznal maloletým žalobcom za smrť otca sumu každému po 25000Eur, pričom predmetný rozsudok bol potvrdený aj odvolacím súdom. Krajský súd Košice rozsudkom č.k. XXX/XXX/XXXX zo dňa 09.01.2025, IČS: XXXXXXXXXXXX potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola deťom za smrť matky (žalobcom 4 a 5) priznaná suma každému po 25.000Eur. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. XX R. XX/XXXX zo dňa 27.02.2025, IČS: XXXXXXXXXXXX potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola za smrť otca pri dopravnej nehode maloletým deťom (žalobcom 2/ a 3/) priznaná suma nemajetkovej ujmy až vo výške 32000Eur. Mestský súd L. I. rozsudkom č.k. XX R. XX/XXXX zo dňa 18.02.2025, IČS: XXXXXXXXXXXX uložil žalovanej poisťovni zaplatiť za smrť matky spôsobenej pri dopravnej nehode, ktorá sedela ako spolujazdec v motorovom vozidle maloletej dcére sumu 7500 Eur, pričom však z odôvodnenia vyplýva, že za primeranú považoval sumu 15000Eur, z ktorej bola už suma 7500 Eur uhradená maloletej, pričom zohľadnil spoluvinu matky v rozsahu 20%. Je teda zrejmé, že ak by nebola daná spoluvina, súd vychádzal zo sumy nejatkovej ujmy za smrť matky pre jej maloletú dcéru vo výške 20000Eur.

60. Čo sa týka súdnej praxe ohľadne nemajetkovej ujmy priznanej rodičom usmrtených osôb, aktuálne sa priznávajú nemajetkové ujmy prevažne vo výške 15.000Eur. Napríklad Krajský súd Košice rozsudkom č.k. XXX/XXX/XXXX zo dňa 09.01.2025, IČS: XXXXXXXXXXXX potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola matke priznaná suma 15000 Eur za smrť dcéry pri dopravnej nehode. Taktiež rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. XXX/X/XXXX zo dňa 05.04.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. XXXX/XXX/XXXX zo dňa 31.10.2023 bola pozostalým rodičom priznaná rovnaká náhrada nemajetkovej ujmy po 15.000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode. Rovnako rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. X R. XX/XXXX zo dňa 25.10.2022, IČS: XXXXXXXXXXXX bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie, ktorým súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ (žalovaný 1/ poisťovňa a žalovaný 2/ vodič) na zaplatenie 15.000€ matke za smrť jediného syna. Taktiež obdobne Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. X R. XXX/XXXX zo dňa 29.09.2021, IČS: XXXXXXXXXXXX zmenil rozsudok prvej inštancie tak, že žalovaným 1/ a 2/ (vinníkovi a poisťovni) uložil povinnosť zaplatiť sumu 16.500€ žalobcovi 1/ a 16500€ žalobcovi 2/ ako rodičom po zosnulom synovi pri dopravnej nehode. Rovnako rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. XXXXXX XX/XXXX zo dňa 29.06.2021, IČS: XXXXXXXXXXXX bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie, ktorým bol žalovaný – poisťovňa zaviazaná na zaplatenie nemajetkovej ujmy 15.000€ každému z rodičov usmrteného. Išlo o prípad, keď dopravnú nehodu spôsobil vodič pod vplyvom alkoholu, pričom pri nehode zomrel spolujazdec vinníka nehody - mladistvý syn žalobcov. Súd nemal preukázané spoluzavinenie poškodeného, keď z trestného spisu nevyplývalo, že by nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. X R. XXX/XXXX zo dňa 25.03.2021, IČS: XXXXXXXXXXXX potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd priznal matke nemajetkovú ujmu 25000€ za smrť dcéry, ktorej úmrtie spôsobil vodič osobného motorového vozidla, ktorý vošiel na nechránené železničné priecestie a následkom nárazu zomrela jeho spolujazdkyňa, ktorá neniesla žiadne spoluzavinenie.

61. Pri úvahe o primeranosti výšky tejto náhrady z hľadiska závažnosti vznikutej ujmy zohľadnil súd prvého stupňa najmä to, že žalobkyňa 1/ náhle, v jedinom okamihu stratila matku a žalobkyňa 2/ svoju dcéru, ktorá mala v čase smrti iba 29 rokov a žalobkyňa 1/ mala iba 10 rokov a teda žalobkyňa 1/ v útlom veku stratila najbližšieho človeka a to svoju matku. Vzhľadom na nízky detský vek žalobkyne 1/, je jednoznačne veľkou ľudskou tragédiou, že prišla v takomto veku o matku a teda o človeka, ktorý ju mohol vychovávať, predávať jej neskôr svoje skúsenosti a byť jej oporou aj v dospelosti. Navyše tento zásah bol pre ňu o to závažnejší, že jej vlastný otec sa o ňu viac menej nezaujímal (aktuálne je už taktiež po smrti) a napokon po smrti svojej matky skončila v opatere svojich starých rodičov žalobkyne 2/ a jej manžela. Z dokazovania navyše vyplynulo, že žalobkyňa 2/ sa osobne stará okrem žalobkyne 1/ aj o zdravotne postihnutú dcéru. Treba taktiež zdôrazniť, že poškodená matka a dcéra žalobkyň bola v čase jej usmrtenia na rodičovskej dovolenke a bola tehotná, o to viac je celá udalosť tragická. Smrť rodiča a potomka je vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, mimoriadnosť zásahu je daná už samotným usmrtením, súd považoval preto za vierohodný bez potreby ďalšieho dokazovania opis vnútorného prežívania skutku žalobkyň v 1/ a 2/. Smútok žalobkyň v 1/ a 2/ podľa názoru súdu

navyše vyplýva zo všeobecnej ľudskej skúsenosti, keď každá priemerná osoba na mieste žalobkyň v 1/ a 2/ by bola vystavená nesmiernemu utrpeniu. Výsluch žalobkyne 2/ len dosvedčili skutočnosť, že náhlou smrťou dcéry a maloletá žalobkyňa 1/ náhlou stratou matky utrpeli nesmiernu psychickú bolesť, žalobkyňa 2/ navštevovala psychologičku a počas súdneho pojednávania bola veľmi rozrušená a plakala.

62. Súd po dôkladnom zvážení všetkých skutočností ako aj výšky nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch, priznal maloletej dcére poškodenej – žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu vo výške 25.000 Eur. Súd uvádza, že z prieskumu priznávaných výšok nemajetkovej ujmy mal súd preukázané obdobné aktuálne ukončené súdne konania, v ktorých bola priznaná nemajetková ujma maloletým deťom presahujúca sumu 20000Eur. Je zrejmé, že iný zásah bude pri plnoletom a samostatnom potomkovi zosnulého s vlastnou rodinou ako pri maloletom dieťati odkázanom na matku, pri ktorom súdny priznávajú omnoho vyššie nemajetkové ujmy ako pri dospelých deťoch. Súd priznal matke zosnulej – žalobkyni 2/ nemajetkovú ujmu vo výške 15.000Eur. Táto suma zodpovedá aj obdobným prípadom uvádzaným zo súdnej praxe. Navyše žalobkyňa 2/ sa aktuálne okrem svojej zdravotne postihnutej dcéry stará aj o maloletú žalobkyňu 1/. Rozhodnutia odvolacích súdov, na ktoré poukazoval zástupca žalovaného vo svojom vyjadrení k žalobe (na č.l. 56 spisu) boli všetko odvolacie konania staršie ako 5 rokov, pričom je zrejmé, že k usmrteniam poškodených osôb došlo ešte omnoho skôr a nie je možné ich aplikovať aj vzhľadom na infláciu peňažných prostriedkov a teda stratu hodnoty peňazí, zvyšovanie spotrebných cien tovarov a súčasné zvyšovanie minimálnej mzdy ako aj priemernej mzdy, a preto súd predovšetkým prihliadol na čo najaktuálnejšie rozhodnutia súdnej praxe.

63. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

64. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. I keď CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP (účinnému do 30.06.2016), ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O.s.p., zásadu úspechu vo veci treba uplatňovať aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V takýchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, keď ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu, resp. znaleckej činnosti. Keďže rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, súd žalobkyniam 1/ a 2/ priznal plnú náhradu trov konania, aj keď mali vo veci v zásade úspech len čiastočný.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a. neboli splnené procesné podmienky,
- b. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c. rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e. súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g. zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolaie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolaia.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov). Na exekučné konanie je kauzálne príslušný Okresný súd Banská Bystrica (§ 49 Exekučného poriadku). Exekučné konanie sa začína dňom, v ktorom bol návrh na vykonanie exekúcie doručený súdu (§ 50 ods. 1 Exekučného poriadku). Návrh na vykonanie exekúcie sa podáva elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu prostredníctvom na to určeného elektronickeho formulára, ktorý sa zverejní na webovom sídle ministerstva. Návrh musí byť autorizovaný, inak sa naň neprihliada. Listiny, ktoré je potrebné pripojiť k návrhu na vykonanie exekúcie, sa podávajú elektronickými prostriedkami do elektronickej schránky súdu spolu s návrhom na vykonanie exekúcie (§ 48 ods. 7 Exekučného poriadku). Ak oprávnený alebo jeho zástupca nemá aktivovanú elektronicú schránku, možno podať návrh na vykonanie exekúcie prostredníctvom ktoréhokoľvek exekútora. Exekútor je v takom prípade zástupcom oprávneného pre doručovanie písomností do vydania poverenia na vykonanie exekúcie (§ 48 ods. 8 Exekučného poriadku)